

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सातवी (10 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस दहावा :

+ वाचा व समजून घ्या.

आपण समजून घेऊया.

२. स्वप्नं विकणारा माणूस

टेस्ट
मोडवा

● खालील वाक्ये वाचा.

मी शाळा जातो.

मी शाळेत जातो.

ही दोन वाक्ये तुम्ही वाचलीत. यांपैकी पहिले वाक्य चुकीचे आहे आणि दुसरे वाक्य बरोबर आहे. या दोन्ही वाक्यांमध्ये काय फरक आहे? पहिल्या वाक्यात 'शाळा' हा शब्द आहे. दुसऱ्या वाक्यात 'शाळा' या शब्दाला '-त' हा प्रत्यय लागला आहे.

● खालील वाक्ये वाचा.

(१) राम मित्राशी बोलतो.

(२) रेश्मा पालीला घाबरते.

(३) कल्पना दुकानात जाते.

या वाक्यांमध्ये,

नाम + प्रत्यय

मित्र + -शी

पाल + -ला

दुकान + -त

मित्र, पाल, दुकान या नामांना अनुक्रमे -शी, -ला, -त हे प्रत्यय जोडलेले आहेत. प्रत्यय लागण्यापूर्वी या शब्दांमध्ये काही बदल झाले आहेत. उदा., मित्र~मित्रा-, पाल~पाली-, दुकान~दुकाना-. शब्दाला प्रत्यय लागण्यापूर्वी होणाऱ्या या बदलाला शब्दाचे सामान्यरूप म्हणतात. शब्दाच्या मूळ रूपाला सरळरूप म्हणतात. उदा., 'दुकान' हे सरळरूप आणि दुकाना- हे सामान्यरूप.

नामांना किंवा सर्वनामांना लागणारे प्रत्यय अनेक प्रकारचे असतात. -ला, -त, -ने, -शी, -चा, -ची, -चे इत्यादी.

लक्षात ठेवा : काही वेळा शब्दाला प्रत्यय लागण्यापूर्वी शब्दाच्या रूपात बदल झालेला दिसत नाही. उदा., खिडकी, खोली यासारखी ईकारान्त स्त्रीलिंगी नामे.

● आता एक मजेदार खेळ खेळूया.

शब्दाचे सामान्यरूप न करता काही वाक्ये तयार करा. ती मोठ्याने वाचा. नंतर सामान्यरूपासह ती पुन्हा तयार करा. लिहिताना एक गोष्ट नीट लक्षात ठेवा, की सामान्यरूपातला शब्द आणि त्याचे प्रत्यय जोडूनच लिहायचे असतात. उदा., रवी ने पाल ला मारले. ✗

रवीने पालीला मारले. ✓

घोडा, माळ, पाल, घर, दुकान ही सामान्यनामे आहेत; पण अंजली, सुजाता, राजीव ही विशेषनामे आहेत. विशेषनामांना प्रत्यय लावताना त्यांचे सामान्यरूप होत नाही. उदा., अंजलीला, सुजाताला, राजीवला.

बोलींमध्ये आणि जुन्या मराठीत विशेषनामांची सामान्यरूपे दिसतात. आज ती कमी होत चालली आहेत. पौराणिक पात्रांची नावे मात्र सामान्यरूपात लिहितात. रामाने, दशरथाने, सीतेने, कृष्णाने इत्यादी; पण हीच नावे आताच्या जगातल्या माणसांची असतील, तर सहसा सामान्यरूप होत नाही हे शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना समजावून सांगावे.

टैस्ट
मोडवा

रेषाखंडाची एकरूपता समजून घ्या.

कृती

पुढील माहितीप्रमाणे त्रिकोण काढण्याचा प्रयत्न करा.

1. ΔABC मध्ये $m\angle A = 85^\circ$, $m\angle B = 115^\circ$ $l(AB) = 5$ सेमी
2. ΔPQR मध्ये $l(QR) = 2$ सेमी, $l(PQ) = 4$ सेमी, $l(PR) = 2$ सेमी

वरील दोन्ही त्रिकोण तुम्ही काढू शकलात का ? काढू शकत नसाल तर त्यामागील कारण शोधा.

* अधिक माहितीसाठी कृती

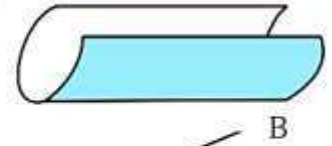
उदा. ΔABC असा काढा की, $l(BC) = 8$ सेमी, $l(CA) = 6$ सेमी, $m\angle ABC = 40^\circ$.
BC या 8 सेमी लांबीच्या पायावर 40° चा कोन करणारा किरण काढा. त्यावर $l(AC) = 6$ सेमी येईल असे A साठी दोन बिंदू मिळतात, हे कंपासच्या साहाय्याने अनुभवा. म्हणजेच दिलेल्या मापांचे दोन वेगळ्या आकारांचे त्रिकोण मिळतात. त्रिकोणाचे तीनही कोन दिले असतील व एकही बाजू दिली नसेल तर त्रिकोण काढता येईल का ? असे किती त्रिकोण काढता येतील ?

जाणून घेऊया.

रेषाखंडांची एकरूपता (Congruence of segments)

कृती I

एक आयताकृती कागद घ्या. या कागदाच्या समोरासमोरील बाजू जुळवा. त्या तंतोतंत जुळतात हे अनुभवा.

कृती II

पट्टीच्या साहाय्याने रेषा AB ची लांबी मोजा आणि रेषा PQ ची लांबी मोजा व लिहा.

$l(AB) = \dots\dots\dots$ $l(PQ) = \dots\dots\dots$

रेखा AB व रेखा PQ या रेषाखंडांची लांबी समान आहे ना ? त्या रेषा उचलून एकमेकींवर ठेवता येत नाहीत. एक पारदर्शक कागद AB वर ठेवून त्या कागदावर AB रेषाखंड बिंदूंच्या नावांसह गिरवा. पारदर्शक कागदावर मिळालेला नवा रेषाखंड PQ वर ठेवून तपासा. A बिंदू P वर ठेवल्यास B बिंदू Q वर पडू शकतो हे अनुभवा. यावरून रेखा AB ही रेखा PQ शी एकरूप आहे हे समजते.

यावरून असा निष्कर्ष निघतो की दोन रेषाखंडांची लांबी समान असेल तर ते रेषाखंड तंतोतंत जुळतात म्हणजेच ते एकरूप आहेत, असे म्हणतात. रेषाखंड AB व रेषाखंड PQ हे एकरूप असतील तर ते रेखा $AB \cong$ रेखा PQ असे लिहितात.

हे मला समजले.

- जर दिलेल्या रेषाखंडांची लांबी समान असेल तर ते रेषाखंड एकरूप असतात.

⊗ जर रेखा $AB \cong$ रेखा PQ म्हणजेच रेखा PQ $\cong$ रेखा AB.

⊗ जर रेखा $AB \cong$ रेखा PQ, रेखा PQ $\cong$ रेखा MN तर रेखा $AB \cong$ रेखा MN हे लक्षात घ्या.

म्हणजेच एक रेषाखंड दुसऱ्याशी व दुसरा तिसऱ्याशी एकरूप असेल तर पहिला रेषाखंड तिसऱ्याशी देखील एकरूप असतो.

1 Geometrical Constructions

टेस्ट
सोडवा

Understand the congruence of segment.

Activity

Try to draw triangles with the following data.

1. ΔABC in which $m\angle A = 85^\circ$, $m\angle B = 115^\circ$ $l(AB) = 5$ cm
2. ΔPQR in which $l(QR) = 2$ cm, $l(PQ) = 4$ cm, $l(PR) = 2$ cm

Could you draw these triangles? If not, look for the reasons why you could not do so.

* An activity for learning something more

Example Draw ΔABC such that $l(BC) = 8$ cm, $l(CA) = 6$ cm, $m\angle ABC = 40^\circ$.
 Draw a ray to make an angle of 40° with the base BC, $l(BC) = 8$ cm.
 We have to obtain point 'A' on the ray. With 'C' as the centre, draw an arc of radius 6 cm to do so. What do we observe? The arc intersects the ray in two different points. Thus, we get two triangles of two different shapes having the given measures.

Can a triangle be drawn if the three angles are given, but not any side?
 How many such triangles can be drawn?

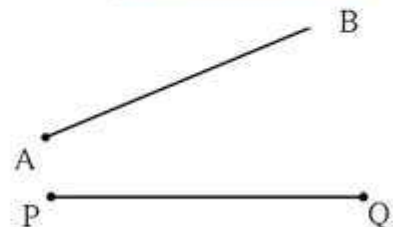
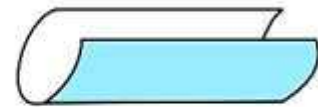

Let's learn.

Congruence of Segments

Activity I Take a rectangular paper. Place two opposite sides one upon the other. They coincide exactly.

Activity II Using the ruler measure the lengths of seg AB and seg PQ.
 $l(AB) = \dots\dots\dots$ $l(PQ) = \dots\dots\dots$

Are they of the same length? You cannot pick up and place one segment over the other. Trace the seg AB along with the names of the points on a sheet of transparent paper. Place this new segment on seg PQ. Verify that if point A is placed on point P, then B falls on Q. It means that seg AB is **congruent** with seg PQ.

We can infer from this that if two line segments have the same lengths, they coincide exactly with each other. That is, they are **congruent**. If seg AB and seg PQ are congruent, it is written as $seg AB \cong seg PQ$.

Now I know!

If given line segments are equal in length, they are congruent.

- ⊗ If $seg AB \cong seg PQ$ it means that $seg PQ \cong seg AB$.
- ⊗ Note also that if $seg AB \cong seg PQ$ and $seg PQ \cong seg MN$, then $seg AB \cong seg MN$.

In other words, if one line segment is congruent to another and that segment is congruent to a third, then the first segment is also congruent to the third.

Read and enact. (वाचा आणि कृती करा.) **Revision**

Game
4

Scenes out of the hat!

- Write the following titles of different scenes on slips of paper. Fold the slips and put them in an upturned hat. Form pairs. Draw lots. Each pair should enact the scene written on their slip. Each speaker should get a chance to speak at least 2-3 times.

- Asking a friend for his postal address.
- Asking a friend for his telephone number.
- Talking to a friend only in exclamations, while you are walking around in a garden.
- Inviting a friend to your birthday party.
- Asking a friend to lend you her notebook.
- Saying sorry to someone for trodding on his/her foot.
- Offering a glass of water to a guest.
- Asking your teacher's permission to enter/leave the class.
- Answering the phone.
- Thanking your neighbour for giving you sweets.
- Interrupt your friends twice while he/she is telling you something.
- Asking your teacher about the meaning or pronunciation of a word.
- Asking your teacher to explain something to you again.

It's so crowded around here!

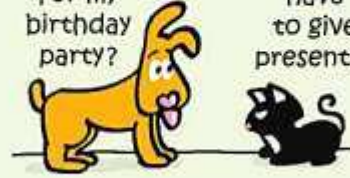
What a perfect jogging track!

Let me go!

Come over to our place for my birthday party?

Do we have to give presents?

How old are you?

Six, running seven, today. I'll be seven tomorrow.

Teacher could you explain that, please?

Why don't you pay attention?

✚ स्वाध्याय कराव करा.

१. इतिहासाची साधने

उजळणी.

बोलते व्हा.

टैस्ट
मोडवा

ऐतिहासिक साधनांच्या जतनाचे उपाय सुचवा.

ऐतिहासिक साधनांचे मूल्यमापन : ही सर्व साधने वापरण्यापूर्वी काही काळजी घेणे आवश्यक असते. त्यांची विश्वसनीयता तपासावी लागते. यांतील अस्सल साधने कोणती आणि बनावट कोणती ते शोधावे लागते. अंतर्गत प्रमाणके पाहून त्यांचा दर्जा ठरवता येतो. लेखकांचा खरेखोटेपणा, त्यांचे व्यक्तिगत हितसंबंध, काळ, राजकीय दबाव यांचाही अभ्यास करावा लागतो. ही माहिती ऐकीव आहे की

त्यांनी स्वतः पाहिलेली आहे, यालाही महत्त्व असते. लेखनातील अतिशयोक्ती, प्रतिमा, प्रतीके, अलंकार यांचाही विचार करावा लागतो. इतर समकालीन साधनांशी ती माहिती पडताळून पाहावी लागते. आपल्याला मिळालेली माहिती एकांगी, विसंगत किंवा अतिरंजित असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही, त्यामुळे त्यांचा वापर करताना तारतम्य ठेवावे लागते. सदैव चिकित्सा करूनच या साधनांचा वापर करण्याची दक्षता घेणे गरजेचे असते. इतिहासलेखनात लेखकाचा निःपक्षपातीपणा आणि तटस्थता फार महत्त्वाची असते.

स्वाध्याय

१. खालील चौकोनात दडलेली ऐतिहासिक साधनांची नावे शोधून लिहा.

ता	दं	त	क	था	चं
री	ब्र	चि	त्रे	रि	च
ख	क	प	डे	लो	ख
व	ज्ञा	श्लो	ट	क	लि
आ	पो	वा	डे	गी	ते
शि	ला	ले	ख	ते	र

२. लिहिने व्हा.

- (१) स्मारकांमध्ये कोणकोणत्या बाबींचा समावेश होतो ?
- (२) तवारिख म्हणजे काय ?
- (३) इतिहासलेखनात लेखकांचे कोणते पैलू महत्त्वाचे असतात ?

३. गटातील वेगळा शब्द शोधून लिहा.

- (१) भौतिक साधने, लिखित साधने, अलिखित साधने, मौखिक साधने
- (२) स्मारके, नाणी, लेणी, कथा

(३) भूर्जपत्रे, मंदिरे, ग्रंथ, चित्रे

(४) ओव्या, तवारिखा, कहाण्या, मिथके

४. संकल्पना स्पष्ट करा.

- (१) भौतिक साधने
- (२) लिखित साधने
- (३) मौखिक साधने

५. ऐतिहासिक साधनांचे मूल्यमापन करणे आवश्यक असते का ? तुमचे मत सांगा.

६. तुमचे मत लिहा.

- (१) शिलालेख हा इतिहासलेखनाचा विश्वसनीय पुरावा मानला जातो.
- (२) मौखिक साधनांच्या आधारे लोकजीवनाचे विविध पैलू समजतात.

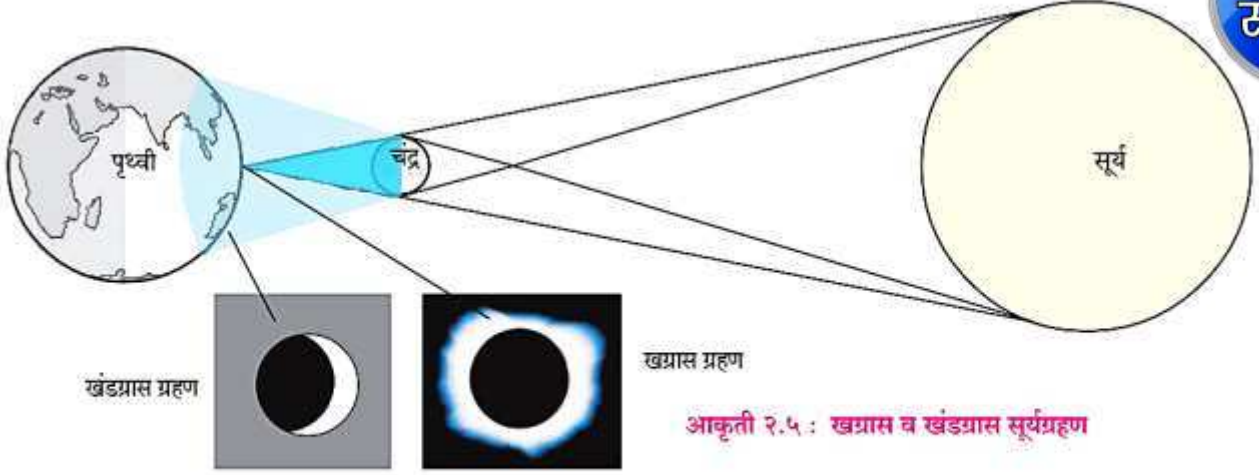
उपक्रम

कोणत्याही जवळच्या वस्तुसंग्रहालयास भेट द्या. तुम्ही अभ्यासत असलेल्या कालखंडातील इतिहासाच्या साधनांची माहिती मिळवा व त्यांची नोंद उपक्रमवहीत करा.

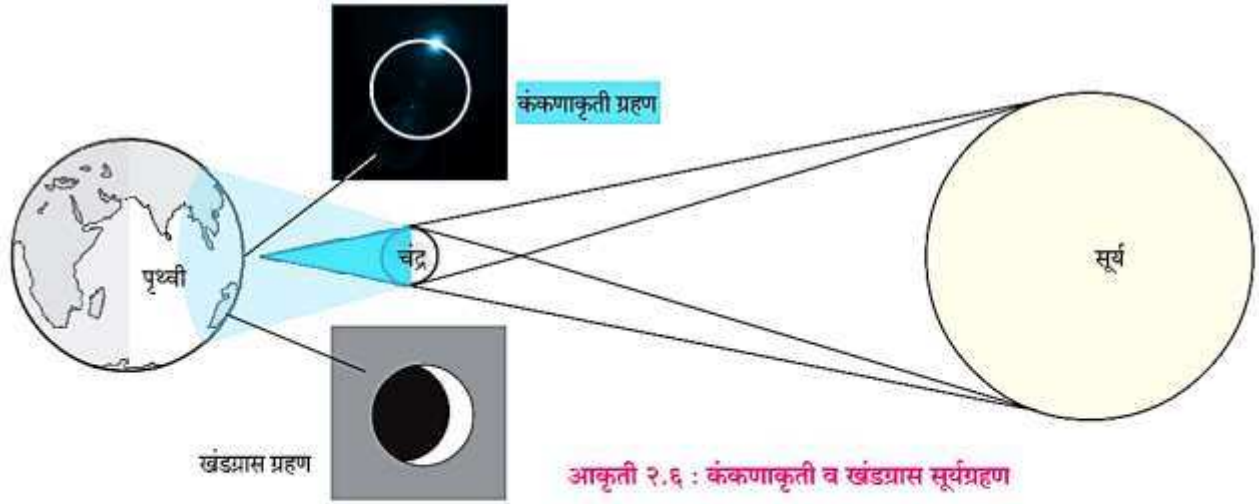

✚ पाठ वाचा व समजून घ्या.

२. सूर्य, चंद्र व पृथ्वी

आकृती २.५ : खग्रास व खंडग्रास सूर्यग्रहण

आकृती २.६ : कंकणाकृती व खंडग्रास सूर्यग्रहण

काही वेळा चंद्र पृथ्वीपासून अपभू स्थितीत असतो. म्हणजेच तो पृथ्वीपासून जास्तीत जास्त दूर असतो. परिणामी चंद्राची दाट सावली पृथ्वीपर्यंत पोहोचत नाही. ती अवकाशातच संपते. अशावेळी पृथ्वीवरील अगदी थोड्या भागातून सूर्याची फक्त प्रकाशमान कडा एखाद्या वर्तुळाप्रमाणे दिसते. हे 'कंकणाकृती सूर्यग्रहण' होय. (आकृती २.६ पहा) कंकणाकृती सूर्यग्रहण क्वचितच दिसते.

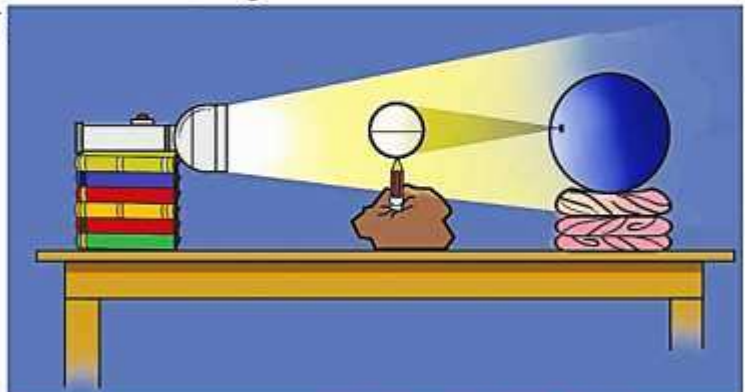
दिशेने रोवा. पेन्सिलचे टोक वरच्या दिशेत येईल, हे पहा.

- ❖ पेन्सिलच्या वरच्या टोकावर स्पंजचा किंवा प्लॅस्टिकचा लहान चेंडू बसवा.
- ❖ या चेंडूला चंद्र माना. या चेंडूवर मध्यभागी पेन्सिलने एक वर्तुळ काढा.

करून पहा.

- ❖ घट्ट चिखलाचा किंवा चिकणमातीचा एक गोळा घ्या. तो टेबलावर मध्यभागी ठेवा.
- ❖ चिखलाच्या गोळ्यात एक पेन्सिल उभ्या

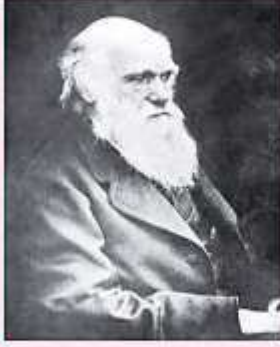

आकृती २.७ : सूर्यग्रहणाची कृती

पाठ वाचा व समजून घ्या.

1. सजीव सृष्टी : अनुकूलन व वर्गीकरण

असे होऊन गेले

डार्विनचा उत्क्रांती सिद्धान्त (Darwin's theory of evolution)

चार्ल्स डार्विन या जीवशास्त्रज्ञाने अनेक प्रकारच्या प्राण्यांचा आणि वनस्पतींचा अभ्यास करून असे सुचवले, की जे सजीव त्या वेळच्या पर्यावरणात जगण्यास सर्वात जास्त सक्षम होते, तेच सजीव पुढील काळात टिकण्याची शक्यता सर्वात जास्त असते. यालाच **सक्षम तोच टिकेल** सिद्धान्त म्हणतात. हा डार्विनचा पहिला सिद्धान्त आहे.

एखादा सजीव त्याला फायदेशीर ठरणारे एखादे वैशिष्ट्य घेऊन जन्माला आला व टिकू शकला, तर त्याची पुढची पिढी त्याच्यासारखीच बनते. यालाच डार्विनचा दुसरा **नैसर्गिक निवडीचा** सिद्धान्त असे म्हणतात.

सजीवांचे वर्गीकरण (Classification of living organisms)

थोडे आठवा.

वनस्पती व प्राण्यांचे वर्गीकरण का व कोणकोणत्या निकषांच्या आधारे केले जाते ?

आपल्या सभोवतालच्या या वैविध्यपूर्ण सजीव सृष्टीतील सजीवांचा एकाच वेळी अभ्यास करणे, त्यांना लक्षात ठेवणे हे अवघड असते.

आजवर अनेक शास्त्रज्ञांनी वनस्पतींचे व प्राण्यांचे स्वतंत्रपणे वर्गीकरण वेगवेगळ्या गुणधर्मांचे निकष लावून केले आहे. यासाठी वर्गीकरणाची एक उतरंड बनवली जाते. याची सुरुवात प्राणी सृष्टी अथवा

पदानुक्रम	आंबा	मानव
सृष्टी (Kingdom)	Plantae	Animalia
संघ (Phylum)	Anthophyla	Chordata
वर्ग (Class)	Dicotyledonae	Mammalian
गण (Order)	Sapindales	Primates
कुल (Family)	Anacardiaceae	Hominidae
प्रजाती (Genus)	Mangifera	Homo
जाती (Species)	indica	sapiens

वनस्पती सृष्टी येथून होते. पुढे सजीवांच्या गुणधर्मातील ठळक आणि मूलभूत साम्य व भेद यांच्या आधारे त्यांचे ठळक गट तयार होतात. यालाच '**वर्गीकरणाचा पदानुक्रम**' (Hierarchy of classification) म्हणतात.

कार्ल लिनियसची द्विनाम पद्धती

कल्पना करा, की एका वर्गात 'कबीर' किंवा 'किरण' नावाचे चार विद्यार्थी आहेत. त्यांपैकी एकाच विद्यार्थ्याबद्दल तुम्ही बोलत आहात ते इतरांना निःसंदिग्धपणे कळावे म्हणून तुम्ही काय कराल ? आपण त्यांचे पूर्ण नाव सांगू. जसे, नाव व आडनाव. यालाच **द्विनाम पद्धती** म्हणतात.

प्रत्येक सजीव ओळखण्यासाठी द्विनाम पद्धतीचा अवलंब केला जातो. त्यानुसार प्रत्येक सजीवाला एक वैज्ञानिक नाव देण्यात आले आहे. या नावात दोन संज्ञा आहेत. पहिली संज्ञा प्रजाती दर्शवते, तर दुसरी संज्ञा जाती दर्शवते. आंतरराष्ट्रीय नामकरण संहितेच्या नियमानुसार सर्व सजीवांना द्विनाम पद्धतीने वैज्ञानिक नावे देण्यात आली आहेत.

एका जातीमधील सर्व सजीव इतके सारखे असतात, की त्यांच्यात रंग, उंची, शेपटीची लांबी असे काही भेद असले तरी संकर होतो, प्रजनन व वंशवृद्धी होऊ शकते. उदाहरणार्थ, जगभरातील सर्व मांजरे एकाच प्रजातीत मोडतात. तसेच प्राण्यांत कोंबडी, गाय, कुत्रा इत्यादी आणि वनस्पतींमध्ये आंबा, मका, गहू.

1. The Living World : Adaptations and Classification

Read and understand.

Great Scientists

Darwin's theory of evolution

Charles Darwin, a biologist, studied numerous types of plants and animals and suggested that only those organisms are likely to survive which can best adapt themselves to a changing environment. This is called the theory of **survival of the fittest**. This is Darwin's first principle.

If an organism is born with a new beneficial characteristic and is able to survive, this change is preserved in the next generation. This is Darwin's second principle and is called the theory of '**natural selection**'.

Classification of living organisms

Let's recall.

Why are living things classified?

Which are the criteria used for classification of plants and animals?

It is difficult to study and remember all the organisms in this diverse living world at the same time. Classification helps in this respect.

Different scientists have used different criteria and independently classified plants and animals. A hierarchy is

Hierarchy	Mango	Human
Kingdom	Plantae	Animalia
Phylum	Anthophyla	Chordata
Class	Dicotyledonae	Mammalia
Order	Sapindales	Primates
Family	Anacardiaceae	Hominidae
Genus	<i>Mangifera</i>	<i>Homo</i>
Species	<i>indica</i>	<i>sapiens</i>

formed in the classification that starts with Kingdom Animalia or Kingdom Plantae; further groups and sub-groups are formed depending upon basic similarities and differences. This is called the '**hierarchy of classification**'.

Binomial nomenclature by Carl Linnaeus

Imagine that there are four students with a name 'Kabir' or 'Kiran' in a classroom. If you are talking about any one of them, how would you ensure that others know which one of them you are talking about, without any confusion? We would tell the full name i.e., the first name and the last name. This is similar to binomial nomenclature.

Binomial nomenclature is used to identify each organism. Accordingly, a scientific name has been assigned to each organism. It consists of two parts – the first part is 'genus' and second, 'species'. All identified organisms have been assigned a binomial name as per the guidelines of the International Code of Nomenclature.

All the organisms of a species are so similar that irrespective of differences in colour, height, habitats and habits, they can reproduce among themselves and form new individuals like themselves. For example, all domestic cats in the world belong to the same species. The same is true in the case of animals like hen, cow, dog, etc. and plants like mango, wheat, maize, etc.

रिवाज

स्वयं अध्ययन

दिए गए चित्रों से संबंधित सुनी हुई कोई कविता सुनाओ :

टेस्ट
मोडवा

छेदकर काँटा किसी की उँगलियाँ,
फाड़ देता है किसी का वर वसन,
प्यार डूबी तितलियों के पर कतर,
भौर का है वेध देता श्याम तन ॥३॥

फूल लेकर तितलियों को गोद में,
भौर को अपना अनूठा रस पिला,
निज सुगंध 'औ' निराले रंग से,
है सदा देता कली जी की खिला ॥४॥

है खटकता एक सबकी आँख में,
दूसरा है सोहता सुर सीस पर,
किस तरह कुल की बड़ाई काम दे,
जो किसी में हो बड़प्पन की कसर ॥५॥

मैंने समझा

शब्द वाटिका

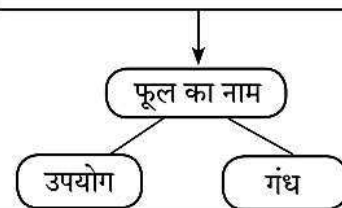
नए शब्द

मेह = बादल	भौर = भँवरा
वर = श्रेष्ठ, सुंदर	जी = मन
वसन = वस्त्र	सोहना = शोभा देना
वेधना = घायल करना	सीस = सिर
मुहावरा	
जी की कली खिलना = खुश होना	

बताओ तो सही

तुम्हें कौन-सा फूल पसंद है; क्यों ?
निम्नलिखित मुद्दों के आधार पर बताओ :

❑ कृति/प्रश्न हेतु अध्यापन संकेत - प्रत्येक कृति/प्रश्न को शीर्षक के साथ दिया गया है। दी गई प्रत्येक कृति/प्रश्न के लिए आवश्यक सामग्री उपलब्ध कराएँ। क्षमताओं और कौशलों के आधार पर इन्हें विद्यार्थियों से हल करवाएँ। आवश्यकतानुसार विद्यार्थियों का मार्गदर्शन करते हुए अन्य शिक्षकों की भी सहायता प्राप्त करें। 'दो शब्द' में दी गई सूचनाओं का पालन करें। दिए गए सभी कृति/प्रश्नयुक्त स्वाध्यायों का उपयोग कक्षा में समयानुसार 'सतत सर्वकष मूल्यमापन' के लिए करना है।

माझा ऑनलाईन अभ्यास

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास - प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सातवी मराठी	सातवी गणित	सेमी गणित	सातवी इंग्रजी	सातवी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सातवी भूगोल	सातवी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सातवी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)

निर्मिती - श्री.प्रविण डाकरे, श्री.जयदिप डाकरे

वेब स्रोत- 'ई-बालभारती'

सौजन्य- जिल्हा परिषद कोल्हापूर

<https://www.gurumauli.in>